

TÜRI RAAMATUKOGU
2024. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

Türi 2025

Sisukord

1	Aasta lühikokkuvõte.....	3
2	Juhtimine ja personal.....	5
3	Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon	10
4	Kogude kujundamine	14
5	Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	16
6	Raamatukogu turundus.....	28
7	Eesmärgid tulevaks aastaks	28

1 Aasta lühikokkuvõte

Türi raamatukogu on aktiivne kultuuri- ja kogukonnakeskus, pakkudes kvaliteetseid teenuseid ja laiapõhjalist kirjandusprogrammi.

Näituste ja kohtumistega tutvustatakse inimestele erinevaid kultuure, et panna neid kaasa mõtlema ja nende silmaringi avardada. Pakutud tegevuste abil on kasvanud inimeste huvi ka vastava kirjanduse vastu. Enamik üritusi ja tegevusi on läbiviidud koostöös kogukonnaga, haridus- ja kultuuriasutustega. Raamatukogud lõövad aktiivselt kaasa ka kogukonnaüritustel. 2024. aasta peamised sündmused ja projektid olid luulekonkurss “Kevadiselt”; laste suvelugemismäng “Suvelugemise klõps”; mitmed näitused ja üritused, näiteks aabitsanäitus, muuminäitus, Ilon Wiklandi kohvernäitus; kohtumised kirjanikega, näiteks: M. Keränen, A. Saar, E. Petrone, I. Tomusk, M. Raud.

Türi Raamatukogu korraldab sündmusi enamasti projektipõhiselt. Ürituste ja tegevuste jaoks on eelarves raha vaid omaosaluse katteks. Tegevusi on toetanud Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp. Lisaks koostati 2024. aastal projekte veel PRIAsse, Kultuuriministeeriumi kiirendisse koolituste jaoks.

Türi Raamatukogu 2024. aasta eelarve sarnaneb suures osas 2023. aasta eelarvega. Projektitoetusi saadi 11 141.92 euro eest. LEADERist taotletud investeeringutoetuse eest soetati raamatukokku mööblit, helitehnikat ja televiisor. Tehtud remonttööde käigus vahetati ära Kahala raamatukogu uks ja remonditi esik ning eeskoridor. Jätkuvalt on raamatukoguhoidjate töö alatasustatud.

Laiendati teenuseid- Väätsale paigaldati tagastuskast, Kabalas pakutakse dokumentide lamineerist ja Kahalas värvikoopiate ja –printimise võimalust.

Raamatukoguhoidjad pakuvad laiemalt vajalikke teenuseid nagu bussikaartide isikustamine, rohked diginõustamised, rühma- ja individuaalkoolitusi. Ka raamatukoguhoidjatele endile toimuvad pidevalt mitmesugused koolitused - kirjandusalased, (digi)pädevuste tõstmine, eneseabikoolitused jne.

Raamatukogu lugejate arv püsib stabiilsena, so 3248 lugejat. Külastatavust suurendati 2563 inimese võrra, kokku tehti Türi valla raamatukogudesse 67 928 külastust. Vähenes laenutuste arv (-4630). Kokku tehti Türi valla raamatukogudes 110 662 laenutust. Inimeste lugemus väheneb. Suurimad lugejad on ikka valdavalt keskealised ja eakamad. Lapsed loevad rohkem kooli soovituslikku kirjandust. Teematiliste ürituste korraldamise eesmärgiks on laste ja noorte lugemust tõsta.

2024. aastal korraldati kaks rahuloluküsitlust- üleriigiline ja kohalik. Mõlemal puhul selgus, et raamatukoguhoidjate tööd hinnatakse lugejate poolt väga kõrgelt. Üleriigilise rahuloluküsitluses oli rahuloluindeks 10/10.

2024. aastal jätkatakse raamatukogule arengukava koostamisega, kogude korrastamisega, lugejate arvu tõstmise ning laenutuste suurendamise eesmärgil kirjandussündmuste- ja tegevuste korraldamist.

1.1 Millised olid aruandeaasta tähtsündmused?

- Luulekonkurss “Kevadiselt” Luulekonkurss, mis sai ellu kutsutud Kevadpealinn Türi 25. aastapäeva tähistamiseks. Konkursist võttis osa 45 autorit üle Eesti ja saadeti 80 luuletust. Saadetud luuletustest valmis luuleraamat “Kevadiselt”. Esimese koha rahaline auhind ja kolm eripreemiat anti välja Kevadpealinna hooaja lõpetamisel.

- Emakeele nädal Laupa raamatukogus. Toimus traditsiooniline ilu- ja õigekirja võistlus nii lastele kui täiskasvanutele. Külaskäis ka Mika Keränen.
- Oisus toimunud kontsert „Hällilaulud” ning laulu- ja luulepõimik „Tunnete piir”.
- Türi raamatukogus toimunud näitus Marko H.J. Kuninga aabitsate kollektsioonist “A nagu Aabits” koos teematunniga.
- Laste suvelugemisemäng “Suvelugemise klõps”, kus lapsed said raamatuid lugeda, auhindu võita ning kohtuda Piip ja Tuut Lasteteatriga.
- Kabala ja Kahala raamatukogu juubelite tähistamised.

1.2 Millised olid tegevused teema-aastatel?

- Fotonäitus Harri Sundelli “Setomaa elu”;
- Kirjanik Mika Keräneni külaskäik Laupa raamatukogus ja taanlasest kirjaniku Jakob Hero raamatuesitlus Türi raamatukogus;
- Näitus “Eesti rahvarõivad”;
- Muuminäitus koos teematundidega;
- Aabitsanäitus koos teematundidega;
- Põhjamaade kirjandusnädala tähistamine Väätsa, Laupa ja Türi raamatukogus.

2024. aasta oli kultuuririkkuse aasta, mistõttu ka meie tegevused olid ühel või teisel moel läbi põimitud teema-aastast. Näiteks enamik Türi raamatukogu näitustest olid kantud teema-aastast. Näituste abil tutvustati Seto kultuuri; aabitsanäituse abil erinevate paikkondade (Kihnu, Võru, Seto jne) aabitsaid; Muuminäitusega tutvustati Soome kultuuri, muumindust; Eesti rahvarõivaste puhul said külastajad teada erinevate paikkondade rahvarõivastest ja kombestikust ning kirjanike puhul oli huvilistel põnev teada saada, kuidas tunneb end Eestis mitte-eestlane, kuidas ta on kohanenud, et suudab eesti keeles kirjutada, mõelda jne. Laupa raamatukogu korraldas presidendi poolt ellu kutsutud uudishimu päeva novembrikuus, kus lapsed otsisid infot Põhjamaade kohta, valmistasid erinevate maade kohta plakadid ja pärast said ka kaaslased teavet nende kaudu ning küsimustele vastata.

Näituste ja kohtumistega oleme inimestele tutvustanud erinevaid kultuure ja pannud inimesi kaasa mõtlema ja huvi tundma. Nende tegevuste abil on kasvanud inimeste huvi ka vastava kirjanduse vastu.

1.3 Millised olid uued märkimisväärsed tegevused ja teenused?

- Uue teenusena hakkas Väätsa raamatukogu pakkuma tagastuskasti teenust, kus inimesed saavad raamatukogu kinni oleku ajal jätta raamatud tagastuskasti.
- Kahala raamatukogu hakkas 2024. aasta lõpus pakkuma värvilise koopia tegemise teenust.
- Kabala raamatukogu hakkas pakkuma lamineerimise teenust.
- Kärü raamatukogu alustas aktiivset sotsiaalmeedia kampaaniat, et jõuda rohkemate jälgijateni ja tõsta teadlikkust oma teenustest, ressurssidest ja üritustest, mis võivad olla kasulikud kogukonnale. Postituste arvu on kahekordistatud ja jälgijate arv on oluliselt kasvanud.
- Enam hakati pakkuma oma ruume kogukonnale koosolekute ja arutelude läbiviimiseks.

Kõikide uute teenustega kaasnes parem raamatukoguteenuse kvaliteet: inimesed hakkasid saama vajalikke teenuseid nagu dokumentide lamineerimine ja värviliste koopia tegemine.

Tagastuskast Väätsal tegi lugejate raamatute tagastamise paindlikumaks ja mugavamaks. Ruumide kogukonna kasutusse andmisega oleme suurendanud ka raamatukogude kasutajaskonda.

1.4 Kas aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti?

Enamus aruandeaastaks seatud eesmärkidest sai täidetud: kirjutati kaheksa projekti ja saadi lisaraha raamatukogule juurde 11 141.91 eurot. Saadud lisaraha eest kutsuti esinema raamatukogudesse kirjanikke ja kultuuritegelasi. Lisaks soetati raamatukogule suur teler, helitehnilised vahendid, näituse vitriinkapid, 50 tooli ning neli teisaldatavat lauda. Koostöös MTÜ-ga "Türi valla Raamatukogusõprade Selts" korraldati kaks üritust - üks Kahalas ja teine Türi Raamatukogus. Eesti Kultuurkapitalilt saadava lisaraha eest saavad raamatukogud korraldada rohkem üritusi, kuhu kutsuda huvipakkuvaid inimesi esinema. Soetatud vahenditega sai korraldada kvaliteetsemaid ja ka suuremaid üritusi.

Aruandeaastal oli planeeritud koostada raamatukogule ka arengukava. Selle tegemine jätkub 2025. aastal. Ka kogude korrastamine jätkub 2025. aastal. Raha- ja ajapuudusel jäi tegemata kaugtöökoht.

1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks

Üle-eestilise rahulolu- uuringu rahulolu indeks on 10. Türi vallas osales üle-eestilises rahulolu uuringus 59 vastajat. Hinnang anti viie raamatukogu kohta: Türil, Oisus, Kabalas, Laupal, Väätsal.

2 Juhtimine ja personal

KOV-i nimi	1. Elanike arv	2.1 Registrikoo digi raamatukogude arv	2.2 Keskraamat ukogude arv	2.3 Haruraamat ukogude arv	2.4 Rändraamat ukogude arv	2.Kokku (2.2+2.3+ 2.4)	3.Teenind uspunktide arv
2023	10 669	1	1	6	0	7	0
2024	10 595	1	1	6	0	7	0

2.1 Juhtimine

Suurim muudatus toimus Oisu raamatukogus, kus lõpetas tegevuse postipunkt ning kaotati samas hoones asuva kooli ülemine kooliaste, mis tõttu muutusid raamatukogu lahtiolekuajad ning töökohti vähendati 0,5 ametikoha võrra.

2024. aastal alustasid Väätsa ja Türi raamatukogus tööd kaks uut raamatukoguhoidjat.

Raamatukogu sai PRIA projekti toel helitehnikat, laudu ja toole, mida saab kasutada üle valla kõikides raamatukogudes.

2.1.1 Muudatused raamatukoguvõrgus

15. oktoobril 2017. aastal toimunud haldusreformi käigus liitusid Türi vallaga Väätsa ja Kärü vallad. 1. jaanuarist 2020 liitusid Türi Raamatukoguga Väätsa ja Kärü raamatukogud.

Haldusreformi järgselt koosneb Türi Raamatukogu seitsmest struktuuriüksusest, mis asuvad Türil, Oisus, Laupal, Kabalas, Kahalas, Kärus ja Väätsal. Oisu ja Laupa raamatukogud asuvad koolidega ühes hoones.

2024. aastal sulges Omniva oma postipunkti Oisu raamatukogus. Kui ka koolireformi järel jäi koolist järele 6-klassiline kool ja suleti ka postipunkti teenus, kadus ära vajadus ka 1,5 raamatukoguhoidja ametikoha järele. Seoses eelnevaga muudeti ka raamatukogu lahtiolekuaegu. Kui varasemalt oli raamatukogu avatud ka kaks korda kuus laupäeviti, siis septembrist on Oisu raamatukogu avatud vaid tööpäevadel.

Oisu raamatukogu on avatud: E-K kell 10-17, N kell 10-18 ja R kell 10-16. L ja P on raamatukogu suletud.

2.1.2 Rahvaraamatukogu nõukogu

Raamatukogu nõukogu on aktiivselt raamatukogu juures nõu andev kogu. Kuigi 2024. aastal kogunes nõukogu vaid ühel korral, on nõukogu nõuanded ja soovitused asjalikud ja toetavad. Suuri probleeme ega murekohti, mida volikogu ette viia, pole raamatukogul olnud. Nõukogu esinaine pälvis 2024. aastal Türi valla Kultuuri- ja sporditähtede tunnustusüritusel Raamatukogu sõber 2023 tiitli.

2.1.3 Rahvaraamatukogu arengukava

Türi Raamatukogul puudub kehtiv arengukava. 2024. aastal alustasime arengukava loomist, jätkame 2025. aastal.

KOV arengukavas on raamatukogude puhul välja toodud vaid hetkeolukorra (rohkem teenuste) kaardistamine. Raamatukogusid arengukava koostamise juurde ei kaasata.

2.2 Eelarve

Põhieelarve	Seisuga 31.12.23 €	Seisuga 31.12.24 €	Muutus %
Eelarve kokku	294 849	288 986	-2%
Personalikulu	203 902	203 334	-0,3%
Komplekteerimiskulu	53 542	56 091	+5%
sh KOV-ilt	31 933	34 638	+8,5%
sh riigilt	21 609	21 453	+0,7%
sh KuM-ilt	0	0	0
Investeeringukulu	0	7 562	+8 318%
sh KOV-ilt	0	756	+756%
sh riigilt	0	7 562	+7 562%
sh KuM-ilt	0	0	0
Infotehnoloogiakulu	5 899	5 884	+0,3%

Jätkuvalt oleme kokkuhoiu-režiimil. KOV'i poolt investeringuteks vahendeid polnud. PRIA projekti toel saime soetada raamatukogule helitehnilised vahendid, 50 klapptooli, 4 kerglauda, kaks vitriinkappi. Palgatõusuks vahendeid ei olnud. Õnneks saame vallalt piisavalt raha raamatute ja perioodika ostmiseks, mis on esmatähtis. Samuti on piisavalt koolitusraha töötajate pädevuse tõstmiseks. Suurim kulu oli 2024. aastal raamatukogule PRIA projekti toel tehtud ostud, Kahala raamatukogule paigaldatud välisuks ning eeskoridori ja esiku remont.

2.2.1 Raamatukogu projektid

Projekti nimi	Toetuse allikas	Projekti periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus	Staatus (lõpetatud, käimasolev vms)
Kevadiste kirjandusettevõtmiste korraldamine Türi Raamatukogus	Kultuurkapitali Järva maakonna Ekspertgrupp	2.04. – 31.07. 2024	600	789.20	Lõpetatud
Türi valla raamatukogude „Suvelugemise klõps“ lõpupeo korraldamine	Kultuurkapitali Järva maakonna Ekspertgrupp	20.08. - 30.09. 2024	500	600	Lõpetatud
Mihkel Rauaga kohtumisõhtu korraldamine Kärva raamatukogus	Kultuurkapitali Järva maakonna Ekspertgrupp	20.09. - 31.10.2024	350	350	Lõpetatud
Lastele kirjanikega kohtumiste korraldamine Väätsa, Kabala ja Laupa raamatukogudes	Kultuurkapitali Järva maakonna Ekspertgrupp	01.10. - 31.12. 2024	250	250	Lõpetatud
Korraldada sündmuste sari Oisu kogukonna elanikele, sh lastele ja noortele	Kultuurkapitali Järva maakonna Ekspertgrupp	1.08. - 20.12. 2024	205	205	Lõpetatud
Emakeelepäevale pühendatud kirjanduslike kohtumiste korraldamine Türi valla raamatukogudes	Kultuurkapitali Järva maakonna Ekspertgrupp	1.03.2024 - 30.04. 2024	320	520	Käimasolev

Türi, Järva, Põhja-Sakala ja Tori valla raamatukoguhoidjate ühiskoolitus ja õppereis Lätti, Ogre raamatukokku, rohelise mõtteviisi juurutamine raamatukogude	Kultuuri-ministeerium	17.05-17.05.2024	1200	1299	Lõpetatud
Türi valla raamatukogudele tegevuste läbiviimiseks inventari (sh tehnilised vahendid) soetamine	LEADER	15.03. – 1.09.2024	7716.92	7562,63	Lõpetatud
KOKKU			11 141.92	11 575.83	

Raamatukogud korraldavad üritusi projektipõhiselt. Ürituste ja tegevuste jaoks kirjutame projekte Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupile, OV raha on planeeritud vaid projektide omaosaluse katteks. Projektidest saadav raha aitab raamatukogudel korraldada erinevaid lugemist innustavaid ja kirjandust tutvustavaid kohtumisi kirjandustegelastega, korraldada erinevaid näitusi ja kohtumisõhtuid käsitöolistega, muusikutega ja teiste kultuuritegelastega ning teiste huvitavate isikute ja organisatsioonidega, lisades seeläbi lisandväärtust raamatukogude tegevustele. Tänu lisategevustele käib raamatukogudes aina rohkem inimesi. 2024. aastal külastasid projektide toel raamatukogusid Mika Keränen, Epp Petrone, Kristi Piiper, Urmas Tartes, lasteteater Piip ja Tuut, Mihkel Raud, Ilmar Trull, Anti Saar, Ilmar Tomusk ning välja anti luuleraamat “Kevadiselt”

Suuremad summad saime 2024. aastal PRIAlt erinevate vahendite soetamiseks ja Kultuuriministeeriumi kiirendist koolitussõiduks Ogresse.

2.3 Personal

Töötajate arv	Täidetud töökohtade arv (FTE)
12	12

2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses

2024. aastal sulges Omniva oma postipunkti Oisu raamatukogus. Kui koolireformi järel jäi koolist järele 6-klassiline kool ja suleti ka postipunkti teenus, kadus ära vajadus 1,5 raamatukoguhoidja ametikoha järele. Järele jäi vaid 1,0 ametikoht. Osalise koormusega töötaja lahkus omal soovil. 0,5 ametikohaga võeti üks töötaja juurde Türi, kes saab vajadusel käia

asendamas ka maakogudes. Vahetus ka töötaja Väätsal. Hoolimata erialase hariduse puudumisest saavad uued raamatukoguhoidjad oma tööülesannetega hästi hakkama.

2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine

2024. aastal töötas Türi valla raamatukogudes seitse kõrgharitud raamatukoguhoidjat, kellest neljal on erialane kõrgharidus. Raamatukogunduslik kesk-eriharidus on kahel raamatukoguhoidjal, ühel on keskharidus koos läbitud kutsekoolituse kursusega ja ühel keskharidus.

2024. aastal alustas raamatukoguhoidja kutsekoolitusega üks raamatukoguhoidja ja lõpetab selle 2025. aastal.

2.3.3 Täienduskoolitused

Tabelisse märkida koolituste arv, kus raamatukogu personal osales.

Koolitusteema	Koolituste arv
Juhtimine, sh projektijuhtimine	2 in/2 koolitust
Raamatukogutöö kvantitatiivne ja kvalitatiivne hindamine, sh statistika ja uuringud	1 in/ 1 koolitus
Meeskonnatöö ja koostööoskused	6 in/2 koolitust
Isikuandmete kaitse ja autoriõigused	
Kogude kujundamine ja haldamine	
Teenuste pakkumine ja arendus	8 in/3 koolitust
Klienditeenindus	6 in/ 2 koolitust
Ligipääsetavuse tagamine ning erivajadustega või puuetega inimeste teenindus	
Digi- ja meediapädevused	12 in/ 3 koolitust
Koolituste ja ürituste korraldamine, sh koolitamine	4 in/ 3 koolitust
Kultuur ja kirjandus	12 in/ 5 koolitust
Keeleõpe	1 in/ 1 koolitus
Eneseabi koolitus	1 in/ 3 koolitust
Esmaabi koolitus	4 in/ 2 koolitust

Üha aktuaalsemaks muutub lugejate koolitamise teema, samuti teenusdisain. Väga hinnatakse ka eneseabikoolitusi. Pea iga- aastaselt osalevad raamatukoguhoidjad digi- ja meediapädevuse koolitustel. Raamatukoguhoidjaid huvitasid ka meeskonnatöö- ning koostööoskused. Mitmed raamatukoguhoidjad osalesid Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt korraldatud Lugemisisu koolitusel. Raamatukoguhoidjad, kes on koolitustel käinud, kasutavad õpitut aktiivselt ka oma töös: korraldavad lugemisisu tunde, on teadlikud klienditeeninduse põhiprintsiipidest ja rakendavad neid, oskavad koostada juhendmaterjale koolitavatele jne. Türi Raamatukogu direktor korraldas 2024 aasta jooksul kaks õppekäiku: Ogre Keskraamatukokku Lätti, mis oli ühiskoolitus Järva, Põhja-Pärnumaa, Põhja-Sakala, Tori ja Türi valla töötajatele ning Arvo Pärdi Keskusesse, külastades ka Harju Maakonnaraamatukogu Keilas.

Koolitused:

10.01	„Milline on loll MTÜ juhatuse liige ja kuidas sellist tiitlit vältida?” Veebis	KÜSK
7.02	Teenusedisain I (lektor Mari Arnover)	Järvamaa Keskraamatukogu
7.02	Raamatukogusüsteemi arendamine	Järvamaa Keskraamatukogu
5.03	Lastekirjanduse aastakoosolek 2024" veebis.	Eesti Lastekirjanduse Keskus
20.03	Teenusedisain II (lektor Mari Arnover)	Järvamaa Keskraamatukogu
2.04	Mõttetalgud " Otsime Järvamaa identiteedi juuri"	Wittensteini Tegevusmuuseum
17.05	Õppereis Ogre raamatukogusse	Türi raamatukogu
28.05	Mirko koolitus	Rahvusraamatukogu
6.07	"Peatu, kuula, avasta ehk kuidas rakendada rahu loomise praktikaid kogukondlikus suhtluses"	Dagmar Narusson
13.07	"Enesearengufestival õnnelik mina"	Edu Akadeemia
10.08	"Töötuba, tutvumine psühhodraamaga"	Eesti Psühhodraama Instituut
13.09	Lugemisprogrammi „Lugemisisu” stardikoolitus	Eesti Lastekirjanduse Keskus
16.09-25.11	Praktiline ingliskeelne suhtlus teenindusvaldkonnas	Järvamaa Kutseharidus Keskus
1.10-17.11	Infopädevus raamatukoguhoidjatele	Tartu Ülikool
9.10	Tuleohutuse koolitus	
18.10	Esmaabi koolitus "Sinu käed päästavad elu"	Eesti Punane Rist, Tartu Kiirabi
18.10-5.11	Digimenter kogukonnas	Tallinna Ülikool
21.10	„Laps kirjanduses. Tõlkeramat – dialoog või verbaalne luukere“; veebis	Eesti Lastekirjanduse Keskus
	„Promptimise kunst: kuidas anda AI-le õigeid käsklusi?“	Õpi koos Google’iga
25.11	„Annetamine, kõige lihtsam viis head teha”	Kesk-Eesti ettevõtlusinkubaator

3 Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon

3.1 Hoone ja ruum

Enamus Türi valla raamatukogusid asuvad ühes hoones teiste allasutustega, mis tähendab, et saame omavahel kulusid jagada. Vaid Kahala raamatukogu asub omaette hoones ja Käru raamatukogu asub rendipinnal.

2021. aastal kolis Türi raamatukogu uutele pindadele, Hariduse tn 3 majja. Hoone on ehitatud peaaegu 100 aastat tagasi koolimajaks. 2020. aastani kasutatigi seda algklaaside õppehoonena.

Maja aknad vajavad väljavahetamist, sest raamid on mädad ja pudedad. Kuna puudub ventilatsioon, läheb saal üsna kiiresti väga umbseks. Siis peab vahepeal ürituste ajal aknaid avama. Kuid avamisel riskime sellega, et aknaraamid võivad laguneda või ei saagi seda enam sulgeda. 2024. aastal vahatati esimest korda raamatukogus lastetoa, saali ja käsitöötoa põrandaid.

Käru raamatukogu asub rendipinnal, kus valitseb ruumipuudus. Suuremad üritused toimuvad koolis, Südamekodus või vabas õhus. Kuna Käru raamatukogu ruumid on väga kehvast seisust, siis on seal 2025. aastal planeeritud teha remont ja uuendada sisustust Kultuuriministeeriumi ja KOV'i toel.

Kabala raamatukogu asub teisel korrusel, kuhu liikumisvaegusega inimestel on raske minna. Ruumides tehti remonti kaua aega tagasi. Sellele vaatamata näevad ruumid üsna kenad välja, aga siiski vajavad need värskendamist. Kabala raamatukogu on üks väheseid maakogusid, kus ruumipuudus ei kimbuta.

Oisu ja Laupa raamatukogud asuvad koolimajadega ühe katuse all. Laupal on samuti kitsas, suuremad üritused toimuvad kõik koolimaja pinnal. Oisu raamatukogu näeb kena ja hoolitsetud välja. Ometi vajab seegi raamatukogu värskendamist.

Väätsa raamatukogu on kõige hiljem valminud raamatukogu, aga sealgi on ilmnunud omad puudused - suurim neist on ruumipuudus. Suvel sai raamatukogu juurde ühe väikese ruumi, kus saab hoida varuraamatuid ja oma isiklike tarbeid. Suuremad üritused viiakse läbi kas lasteaias või koolimajas, harvemini ka rahvamajas. Samas on raamatukoguhoidja suutnud luua noortele ja lastele mõnusad pesad omaette olemiseks ja lugemiseks. Vajadus on ka õhukonditsioneeride järele, kuna suvel tõuseb temperatuur siseruumides väga kõrgele.

Kahala raamatukogu ruumid asuvad kahel korrusel: all on ruum ürituste korraldamiseks, teisel korrusel raamatud. 2024. aastal sai raamatukogu lõpuks uue välisukse ja remonditi eeskoridor.

3.2 Ligipääsetavus

3.2.1 Ligipääs raamatukogu ruumidele ja teenustele

Kuidas on tagatud ligipääs raamatukogu ruumidele ja teenustele? Vastata iga külastuskoha kohta

Ligipääsetavuse aspektid	Jah/ei
Raamatukogu kodulehel on toodud vajalik info erivajadustega inimestele pakutavate võimaluste ning ruumide kohta	ei
Raamatukogu kodulehel on info Pimedate raamatukogu ja selle võimaluste kohta	ei
	Mitmes raamatukogus?
Raamatukokku on paigaldatud taktilised tähised	Mitte üheski
Raamatukogu pakub regulaarselt koduteenindust	Jah, 5 raamatukogus
Raamatukogusse pääseb mugavalt ilma kõrvalise abita ka ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastaja	3 raamatukogus

Ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastajad pääsevad ilma kõrvaliseabita mugavalt kõikidesse raamatukogu ruumidesse	3 raamatukogus
Raamatukogus on nõutele vastav invatualett	1 raamatukogus
Raamatukogu juures on invaparkimiskohad või invatranspordile on muul viisil tagatud parkimisvõimalus	2 raamatukogus
Kuuldeaparaadi kasutajal on raamatukogus võimalik kasutada silmusvõimendit	Mitte üheski
Raamatukogu lahtiolekuajad arvestavad ühistranspordigraafikutega	Mitte üheski
Raamatukogu on avatud vähemalt ühel nädalavahetuse päeval	2 raamatukogus
Muu (nimetada)	

3.2.2 Koduteenindus

Koduteeninduse teenused	Kordade arv	Kasutajate arv
Väljaannete laenutus	104	18
Kasutajakoolitus	0	0
Digipädevuste alane nõustamine	6	2
Muu (nimetada)	0	0

Tegemist on väga vajalike teenustega eakatele ja vähenenud liikumisvõimega inimestele. Tihtilugu on lugemine ainus võimalik meelelahutus neile. Koduteeninduse saajad on alati väga tänulikud, et neile kirjandust koju viiakse. Kahjuks hakkavad koduteeninduse saajad väga vanaks jääma, mitmedki on seetõttu lugemisest loobunud. Teenust ennast võetakse väga vaevaliselt omaks, sest kardetakse tüli teha. Meie aga oleme hoopis tänulikud neile selle eest, et nad loevad.

3.2.3 Teenused teistele asutustele

Teenused teistele asutustele	Kordade arv	Osavõtjate arv
Retla-Kabala Kool	15	191
Väätsa Eakate Kodu	7	87
Väätsa Lasteaed	14	112
Väätsa Põhikool	23	761
Käru Põhikool	9	184
Käru Lasteaed	11	208
Käru Südamekodu	19	296
Türi Lasteaed	20	414
Türi Kodu	7	132
Türi Põhikool	24	328
Türi Ühisgümnaasium	1	18
Türi Päevakeskus	1	20
Eakate Selts Pihlapuu	1	28

Pakutakse erinevaid rühmakoolitusi nagu Rikswebi kasutamine, emakeeletunnid, aabitsatunnid jm teematunnid, kirjanikega kohtumised, ettelugemised, mälu treeningud eakatele, üldharivad

vestlusringid, lauamängud, luule- ja muusikaõhtud, kirjanduse tutvustamine. Kõik pakutavad teenused on kasvatanud meie raamatukogude lugejaskonda, pakkunud eakatele üksinduse leevendamiseks tegevusi, meelelahutust, innustanud ja suunanud lapsi lugema.

3.3 Innovatsioon

3.3.1 Raamatukogu pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused

Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogusüsteem URRAM	0
Raamatukogusüsteem RIKS	7
Raamatukogusüsteem Sierra	0
Raamatuid saab laenutada igal ajal laenutuskapi kaudu	0
Raamatuid saab tagastada igal ajal tagastuskasti, tagastusluugi või laenutuskapi kaudu	3
Raamatukogus on iseteeninduslahendused (laenutusautomaadid)	0
Raamatukogu pakub avatud raamatukogu teenust (24/7)	0
Raamatukogu pakub kasutajatele kaugtöökohta/individuaaltööruumi	2
Raamatukogu pakub kasutajatele rühmatööruumi	2
Raamatukogu pakub kasutajatele konverentsitehnikat	2
Raamatukogu pakub kasutajatele vähemalt ühte kaamera ja mikrofoni (nt koosolekuteks)	2
Raamatukogus saab kasutada helistuudiot (nt muusika, taskuhäälingute loomiseks)	0
Raamatukogus saab kasutada videostuudiot (nt videote, vlogide loomiseks)	0
Raamatukogus on kasutusel RFID lahendus	0
Raamatukogus on vähemalt üks AIP arvuti	7
Raamatukogus saab kasutada WiFi ühendust	7
Raamatukogus saab kasutada printerit ja/või skannerit ja/või koopiamasinat	7
Raamatukogus saab värviliselt printida	7
Dokumentide skaneerimine	3

3.3.2 Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas

Kahjuks ei toimunud rahapuuduse tõttu Türi valla raamatukogudes mitte ühtegi suuremat arendustegevust infotehnoloogia vallas. Vaid Kahala raamatukogu sai värvilaserprinterit.

3.3.3 Iseteeninduslike teenuste kasutus

Türi vallas pakume iseteeninduslike võimalustena vaid Rikswebi kasutamist ning kolmes raamatukogus on tagastuskast. Raamatukogukasutajad on hakanud iseteeninduslike võimalusi omaks hakanud võtma üsna vaevalt. Türi vallas kasutatakse rohkem laenutustähtaja pikendamise ja raamatute reserveerimise võimalust. Samuti otsivad lugejad vajaminevad raamatud sageli ise kodus Rikswebist välja ja siis tulevad raamatukokku laenutama.

Tagastuskastide teenuse pakkumist kasutatakse ja hinnatakse kõrgelt. Üldist loendamist ja analüüsi iseteeninduslike teenuste kasutajate kohta ei tehta.

4 Kogude kujundamine

4.1 Komplekteerimise põhimõtted

Türi Raamatukogul puuduvad kehtivad komplekteerimise juhendid. Lähtume kogude komplekteerimisel Rahvaraamatukogu seadusest, Rahvaraamatukogu töökorralduse juhendist, Türi Raamatukogu põhimäärusest ja lugejate tagasisidest ning soovidest.

Teavikud komplekteerime Järvamaa Keskraamatukogu vahendusel. Raamatukogud, kes teevad enam koostööd põhikoolidega (Türi, Väätsa, Oisu ja Laupa), pööravad rohkem tähelepanu mitmekesise ning uuema laste- ja noortekirjanduse olemasolule.

Ka perioodikat komplekteerides lähtume lugejate soovidest, kuid jälgime ka, et vähemalt ühes kogus oleks olemas kõik kultuuriperioodika. Lisaks, kõikidesse Türi valla raamatukogudesse on tellitud lasteajakirjad „Hea laps“ ja „Täheke“.

E-teavikute tellimisele me hetkel ei mõtle. Kuna raha tõesti napib, siis hetkel oleme panustanud paberraamatutele.

4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Türi valla raamatukogudesse saabus 2024. aastal ostude ja annetustena 3003 eksemplari raamatuid, neist ostudena 2643 ja annetustena 360. Ilu- ja lastekirjanduse moodustas saabunud raamatutest kokku 796 eksemplari. Koguhankest moodustas laste- ja noortekirjandus 26,5%, mis 1,3% rohkem kui aastal 2023.

Sarnaselt 2023. aastaga laenutati enim Türi valla raamatukogudes ilu- ja lastekirjandust, so 62,2%, ainult laste- ja noortekirjanduse laenutused moodustasid sellest 21,6%. Lastele laenutatav kirjandus moodustas kojulaenutustest 14% ja perioodika osakaal 21,4% kojulaenutustest. Ilukirjanduse kõrval laenutatakse rohkem ka liigist 3 ja liigist 7, mis moodustavad kogu kojulaenutustest vastavalt 2,1% ja 2%.

Enim lastekirjandust laenutanud raamatukogud on Laupa ja Väätsa raamatukogu, kelle kojulaenutustest moodustasid laenutused lastele vastavalt (Laupa) 32,9% ja (Väätsa) 31,8%. Maapiirkondades on tõusnud perioodika laenutused. Enim perioodikat laenutab ikka Kahala raamatukogu, kelle kojulaenutustest hõlmab perioodika laenutamine 73%, aga ka teistes raamatukogudes on see number tõusnud: Kabalas moodustas perioodika laenutused kogu kojulaenutustest 56% ja Oisus 32,8%.

Statistiliste andmete põhjal võib öelda, et maapiirkonnas on eakam lugejaskond, kel puuduvad kodus digiseadmed ja ka oskused digiuudiseid lugeda, mistõttu eelistatakse rohkem paberkandjal perioodikat.

Kogude ringlus on kahjuks väga madal. Kõrgeim on see Türi struktuuriüksuses, kus vastav näitaja on 1,26. Madalaim on see Kabalas ja Laupal, vastavalt 0,22 ja 0,25. Kindlasti on veel kogudes väga palju seisvat kirjandust, mida annab fondist eemaldada. Selle tööga tegeletakse pidevalt.

4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trüki, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang

Võrreldes 2023. aastaga, tõusis raamaturaha vaid 1%. Türi valla raamatukogudes võeti arvele 2024. aastal 3003 eksemplari teavikuid, neist annetustena 360 eksemplari ja ostudena 2643 eksemplari (2% rohkem kui 2023. aastal). Niisiis ostsime 2024 aastal 59 raamatut rohkem võrreldes eelmise aastaga. Ilu- ja lastekirjandust osteti kogudesse 2275 eksemplari ja annetustena saadi 198 eksemplari. Võrreldes 2023. aastaga, vähenes annetuste osakaal 47%. Ainult laste- ja noorsoo ilukirjanduslikke teoseid saabus Türi valla raamatukogudesse 427 nimetust ja 796 eksemplari, mis moodustavad kogu ilu- ja lastekirjandusest 32%.

Türi valla raamatukogud on tellinud vaid paberraamatuid. Raamatukogude rahalised võimalused on piiratud, mistõttu me e-raamatuid ei ole ostnud. Ka on meie lugejaskond valdavalt eakad, kes ei tee e-raamatuga midagi. Liitume 2025. aastal Mirkoga ja sealtkaudu peaks saama ka e-raamatuid tellida/laenutada, siis saame hakata kõigepealt katsetama, kuidas e-raamatuid laenutama hakatakse. Siiaaani pole meilt kordagi e-raamatuid küsitud.

Minu hinnangul on raamatukogudel paberteavikute ostmiseks raha piisavalt. Kuna kogude ringlus on väga madal, siis peame väga mõistlikult raha kulutama ja tegema rohkem ka RVLi.

4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Perioodikat telliti Türi valla raamatukogudesse 15 344 euro eest, mis on peaaegu 2000 eurot rohkem, kui 2023. aastal. Samas nimetusi vähendasime mõne võrra. Kuigi oleme perioodika nimetusi vähendanud, on meil siiski veel ka sellised ajakirju, mida loetakse vähe, samas ei saa neid tellimata jätta, sest need on kõik silmaringi arendavad - näiteks Imeline Teadus, Imeline Ajalugu. Ära jätsime Delfi digipaketi, kuna selle hind tõusis tunduvalt. Jätakuvalt saab kõikides kogudes lugeda Postimehe digipaketti. Paberväljaandeid loevad vanemad inimesed, kes soovivad paberkandjal lugeda. Kokku telliti raamatukogudesse 50 nimetust ajakirju (159 aastakäiku) ning 12 nimetust ajalehti (44 aastakäiku).

4.5 Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Auviseid ega teisi elektroonilisi teavikuid 2024. aastal mitte ühessegi Türi valla raamatukokku ei tellitud.

4.6 Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Türi valla raamatukogud ei komplekteeri ega laenuta esemeid.

4.7 Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Kokku võeti Türi valla raamatukogudes 2024. aastal arvele 3180 teavikut, nendest 2802 ostutena ja 378 annetustena. Annetuste osakaal kogude juurdekasvust oli 12%. Põhiliselt annetasid eraisikud.

4.8 Inventuurid ja mahakandmised

2024. aastal ei viidud Türi valla raamatukogudes läbi inventuure. Maha kanti 1789 teavikut, mis on 48% vähem, kui 2023. aastal. Põhiliselt kanti maha aegunud ja määrdunud teavikuid. Kuid ikka on veel raamatukogusid, kus on seisvat kirjandust liiga palju, näiteks Oisu, Laupa, Kärü ja Kabala raamatukogud. Tegelikult peaks palju rohkem maha kandma, sest seal on

selliseid raamatuid, mis on juba ajast ja arust. Samuti on sellest tingituna ka pidev ruumipuudus. Töö fondiga peab olema pidev.

5 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

5.1 Lugejaküsitlused

Türi valla raamatukogudes toimus rahulolu-uuring lugejatele 2024. aastal märtsikuus, kus me soovisime teada, kuidas lugejad on rahul meie teenustega, ruumidega, milliseid teenuseid/uuendusi sooviksid veel raamatukogus näha. Küsitlust täitis 165 inimest, kellest 35,8% kuulus 26.-49.-aastaste vanusevahemikku. 50-65- aastaseid ja üle 65- aastaseid vastajaid oli võrdselt 27,9% küsitlusest osalenutest.

Raamatukogusid külastatakse väga erinevatel põhjustel. Meie küsitluses osalenutest enim vastajaid (83%) käib laenutamas meelelahutuslikku kirjandust, aga ka selleks, et suhelda ja osaleda sündmustel (43% vastanutest). Rohkem käiakse raamatukogus laenutamas ka oskusteemalisi raamatuid (38% vastajaid) ja kohustuslikku kirjandust (28% küsitluses osalenutest). 1/3 vastajatest kasutab võimalust lugeda raamatukogus ajalehti/ajakirju ja 9% vastanutest kasutab internetti.

Lisaks eelnevalt väljatoodule selgus, et üle poole küsitluses osalenutest (67,9%) käivad raamatukogus ka selleks, et tutvuda näituste ja väljapanekutega ning 60,6% vastanutest märkisid, et käivad raamatukogus tutvumas uudiskirjandusega. Küsitlusest selgus, et raamatukogus käiakse ka lihtsalt infot saamas, kohtumas sõpradega ja suhtlemise ning ajaveetmise eesmärgil.

Küsitluses uurisime, kas ja millisel eesmärgil kasutatakse raamatukogu arvuteid. Selgus, et üle poole (64,8%) uuringus osalenutest ei kasutagi meie arvuteid. Põhiliselt kasutatakse printimiseks (26,7%), info otsimiseks (17%), ametiasutustega suhtlemiseks ning internetipanga külastamiseks.

Meie teavikute koguga ollakse rahul ja eriti kõrgelt hinnatakse võimalust laenutada raamatut teisest kogust kohapeale, st raamatukogude vahelist laenutust. Valdavalt eelistavad meie lugejad lugeda paberraamatuid. Selgus, et lausa 75,8% ei soovinud paberraamatu puudumisel lugeda e-raamatuid. Veidi leebemalt suhtutakse ajalehtede ja ajakirjade digiversioonide lugemisse. Vajadusel olid veebilehti valmis lugema 33,9% vastajatest ja veidi kahtleval seisukohal olid 35,2% vastajatest.

Vastajad eelistavad Türi valla raamatukogusid näha nii klassikalise raamatukoguna (52,7% vastanutest), õpikeskusena (47,9% vastajatest) kui ka külakeskuse osana (46,1% vastajaid). Samuti nähakse raamatukogusid näituste korraldajatena ning kohvik-raamatukogu pidajatena. Lisaks nähakse raamatukogusid ka sotsiaalkeskusena, mäluasutusena, hariduskeskusena jne.

Meie kiiresti muutuv asukeskkonnas oodatakse muudatusi ka raamatukogudes. Küsitlusest selgus, et enim oodatakse suuremate raamatukogude juurde raamatukappe, mida soovis 49,7% vastanutest ja kohviautomaadi olemasolu (38,8%). Maaraamatukogudesse soovitakse näitusepindasid ning lastealaseid, samuti uuendatud sisekujundust.

Kokkuvõtteks võib öelda, et Türi valla raamatukogudel väga lojaalne ja tänulik kasutajaskond. Kõrgelt hinnatakse nii raamatukogusid kui raamatukoguhoidjate tööd.

Küsitlust kasutame arengukava koostamise juures, et välja selgitada lugejate soovid ja mõtted seondvalt raamatukoguteenusega.

5.2 Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused

Milline oli KOV'i raamatukogu rahuloluindeks? Numbriline näitaja ja tekstiliste vastuste üldistav analüüs.

Türi vallas osales üle-eestilis rahulolu uuringus 59 vastajat. Hinnang anti viie raamatukogu kohta: Türil, Oisus, Kabalas, Laupal, Väätsal. Kõik vastajad olid Türi valla raamatukogudega väga rahul: Kiideti mõnusat interjööri, hubasust. Väga rahul oldi teenindajatega, kes said hinnanguid ülivõrdes. Samas sooviti, et raamatukogu(de)s võiks olla rohkem ruumi, võiks olla enam investeringuid. Sooviti ka kaasaegsemaid infotehnoloogilisi vahendeid. Türi valla kõiki raamatukogusid hinnati 10-ne pallisüsteemis hindeg 10.

Kahjuks osales uuringus väga vähe inimesi. See võib olla tingitud asjaolust, et info rahulolu-uuringu kohta jõudis väga hilja raamatukoguhoidjateni. Enne seda oli meil juba suur töö ära tehtud ja üle-vallaline uuring käima lükatud. Mis aga kõikidest vastustest ühiselt tõdeda sai: inimeste jaoks on siiski kõige olulisem teenindaja/raamatukoguhoidja, kes külastaja vastu võtab. Kui külastaja saab raamatukogus meeldiva suhtlemiskogemuse, st kui ta võetakse soojalt vastu ja temasse suhtutakse osavõtlikult, siis tundub kõik muu teisejärguline.

5.3 Raamatukogu kasutamine ja teenused

5.3.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs

Kõikides Türi valla raamatukogudes on tagatud ligipääs avalikule teabele ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele.

Enamustes raamatukogudes kasutatakse arvutit täiskasvanute poolt kas e-riigiga suhtlemiseks, pangatoiminguteks printimisteks jne. Paljud eakad tulevad avalikke arvuteid kasutama seetõttu, et nad ei saa selle kasutamisega iseseisvalt hakkama ja vajavad raamatukoguhoidjate abi. Abi vajatakse peaaegu kõikides toimingutes, näiteks pangaga suhtlemisel, maksete maksmisel, terviseportaalis, avalduste täitmisel jne. Oisu ja Kabala raamatukogudes käivad ka lapsed arvutites mängimas.

2024. aastal külastati AIPi arvuteid 2432 korral, mis on 1,4% enam kui 2023. aastal. Võrreldes eelmise aastaga on ühtlustunud laste ja täiskasvanud kasutajate arvutikasutus vastavalt 1147 korda ja 1285 korda. Türil kasutasid arvuteid valdavalt täiskasvanud (984 korral) ning Oisus oli arvutikasutajad rohkem lapsed (600 kasutajat). Lastepoolne arvutikasutus tõusis ka Laupal (273 last) ja Kabalas (257 last).

Türi valla raamatukogudesse ei soetatud 2024. aastal mitte ühtegi uut arvutit. Kindlasti on aeg arvutid juba välja vahetada, sest need on kõik üle kümne aasta vanad ja võimaldavad teha vaid kõige lihtsamaid toiminguid. Kahjuks oleme olukorras, kus raha on vähe enamikel valdadel,

aga vaja on teha juba raamatukogudes värskendusremonti, kaasajastada interjööri jne... Ja nii olemegi olukorras, et nii kaua, kui arvutitega saab ära teha elementaarsed toimingud, on hästi.

5.3.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes

Septembris 2024 tõusid Türi Raamatukogus tasuliste teenuste hinnad.

Väätsa raamatukogu sai endale raamatute tagastuskasti. Alguses oli inimestel vaevaline harjumine sellega ja kasti loobiti kõike muud kui raamatuid. Aja möödudes võeti aga uus teenus omaks ja elanikud on rahul võimaluse üle tagastada raamatuid ka raamatukogu kinnioleku ajal.

Türi raamatukogu on nüüdseks olnud avatud teisipäeviti üks tund kauem, st kl 19.00ni. Pikem lahtioleku aeg sai pandud kaugemal tööl käivate inimeste jaoks. Lisaks hakkasime ka oma üritusi läbi viima just teisipäevadel. Kui teisipäevase ürituste ajaga on lugejad harjunud, siis õhtuseid laenutajaid väga juurde pole tulnud.

Oisu raamatukogus suleti postipunkt ja ka kooli ülemine aste pandi kinni, mistõttu kadus vajadus seal 1,5 töökoha järele. 0,5 koormusega töötaja lahkus ja sügisel asus Türil tööle 0,5 kohaga uus töötaja.

5.3.3 Lugejad

Lugejad 2023	Lugejad 2024	Muutus (+/-)
3 251	3248	-3

2024. aastal oli mitmeid suuremaid muudatusi, mis mõjutasid lugejateenindust. Oli piirkondi, kus lugejaid vähenes lausa 34%, so 24 lugeja võrra, aga ka neid raamatukogusid (Türi struktuuriüksus), kus oli tõus 8,7%, so 161 lugeja võrra.

Suurimad muudatused tabasid Oisu raamatukogu, kust kadus postipunkt ja kool muutus väiksemaks. Vaatamata nendele kaotustele oli Oisu raamatukogu lugejate vähenemine õnneks vaid 2,4%. Valusaim langus tabas Kahala raamatukogu, kus oli lugejate vähenemine lausa 25 inimest, moodustades niigi väikesest lugejaskonnast 34%. Kindlasti on oma osa seal ärakolinutel ja meie seast lahkunuil, aga samas on kasvanud siiski ka elanike arv piirkonnas. Seega tuleb hakata tegelema uute lugejate juurde värbamisega.

Lugejate arv on tõusnud jätkuvalt Väätsa ja Kabala raamatukogus. Samuti on tõusuteel Türi raamatukogu lugejanumbrid. Kindlasti on siin oma osa raamatukoguhoidjate aktiivsetel tegevustel.

5.3.4 Külastused

Külastused 2023	Külastused 2024	Muutus (+/-)
65 365	67 928	2 563

Enim kasvatas külastuste arvu (49%) Kabala raamatukogu, kus toimub väga aktiivne lastetöö. 2024. aastal oli ka Kabala raamatukogu 100. sünnipäev. Türi struktuuriüksuses tõusid külastuste arv 10,3%, so 3167 külastuse võrra. 2024. aastal olid mitmed suursündmused Türil nagu

luulekonkursi läbiviimine, Valge Maja ürituste sari, väga hea töö lasteürituste korraldamisel ning mitmed huvitavad näitused koos teematundidega. Külastused kasvasid 10% ka Kärü raamatukogus, kus samuti toimusid mitmed suuremad üritused. Sealne raamatukoguhoidja pakub aktiivselt raamatukoguteenust kohalikule hooldekodule ning ka kooliga on väga hea koostöö.

Oisu raamatukogu külastuste tagasiminekut (vähenes 13%) mõjutas kindlasti postipunkti ja ühe kooliastme sulgemine. Väätsa raamatukogus vahetus töötaja, mistõttu ei olnud raamatukogu kevadperioodil järjepidevalt avatud. Seetõttu oli seal külastatavuse langus ka kõige suurem, so 17%

5.3.5 Laenutused

Laenutused 2023	Laenutused 2024	Muutus (+/-)
115 292	110 662	-4630

Üle aastate on tekkinud olukord, kus kojulaenutuste arv on jäänud samaks või kasvanud, aga kohalkasutused on vähenenud. Suurima tõusu on laenutuste osas teinud Kabala raamatukogu, kes ületas 2023. aasta kojulaenutuste arvu enam kui 100%-lt. Suures osas ongi laenutuste vähenemine seotud kohallaenutuste mittemärkimisega. Kuna uued raamatukoguhoidjad unustavad veel kohalkasutusi registreerida, siis jäävadki paljud kirja panemata. Samas kojulaenutuste arv on tõusnud veel Kärus (17%) ning Kahalas ja Oisus vastavalt 4% ja 5%. Koju- ja kohallaenutuste arv vähenesid Laupal, Väätsal ja Türil.

Pole enam mingi uudis, et raamatute lugemine väheneb. Raamatuid loeb vanem põlvkond ja kui see ära kaob, jääb kohe lugejaid vähemaks. Nooremate puhul võib öelda, et raamatukogudesse ei tulla niivõrd enam raamatuid laenutama, kui just üritustele ja töötubadesse. Lühidalt - enam pole keeruline inimesi raamatukokku meelitada, vaid keeruline on neid raamatutega sõbraks teha ja laenutama saada.

5.3.6 MIRKO teenus

Türi valla raamatukogud ei ole veel MIRKO teenusega liitunud.

5.3.7 Ülevaade RVL teenusest

Türi valla raamatukogud on teinud RVLi vaid oma maakonna piires. Põhiline RVL toimus Järvamaa Keskraamatukoguga, aga ka näiteks Koeru ja Imavere raamatukoguga Järva vallast. Raamatukogust välja tehti 89 laenutust ja sisselaenutusi oli 149.

Küll aga toimib väga aktiivselt sise-RVL. Kuna igasse kogusse kõiki teavikuid komplekteerida ei jõua (ja polegi vajadustki), siis saab edukalt laenutada oma lugejatele raamatuid naaberraamatukogust. Seda võimalust kasutab kõige agaramalt Kärü raamatukoguhoidja.

5.3.8 Infopäringud

Päringud 2023	Päringud 2024	Muutus (+/-)
3 255	3 418	163

Infopäringute arv on kasvanud, aga ikka on veel päringuid, mis jäävad kirja panemata. Otsitakse infot arstiaegade kohta, kuidas ajalehte kuulutusi panna, kus ja kuidas isikustada sõidukaarti, kuidas ja kus saab esitada eakate sünnipäevatoetuse avaldusi, erinevate taimede nimede ja kasvatamise kohta (maajalg, flamingolill, ämblikliilia jm), koeratõugude kohta, raamatu “Agu Sihvka annab aru” audio ja videoversiooni, käsitöö (Türi ja Paide vöökirjad, kindad, heegeldamine), põllumajanduse (köögivilja kasvatamine, loomade söödamaa ettevalmistamine ja väetamine ning vahekultuuride kasvatamine), kokanduse (Eesti rahvustoidud, Itaalia köök, seenepasteet, vahvlid, koduveini valmistamine); Eesti rahvakalendri pühade, Eesti sümbolite (lipp, vapp jne) ja looduse (fennek, moolok, varaan jt) kohta.

5.3.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused

2024. aastal ei toimunud Türi valla raamatukogudes virtuaalüritusi, -koolitusi ega -näitusi.

5.3.10 Tasulised teenused

Kõik Türi Raamatukogu struktuuriüksused pakuvad printimise (k.a värvilise), paljundamise ja skaneerimise teenust. Ruume rendib vaid Türil asuv struktuuriüksus. Dokumendi lamineerimisvõimalust pakuvad Türi, Kabala ja Oisu raamatukogu.

- ☒ Printimine, paljundamine
- ☒ Ruumirent
- ☐ Üritused
- ☐ Materjalikulu (nt 3D-printimine, laserlõikur jne)
- ☒ Dokumendi lamineerimine

5.4 Laste- ja noorteteenindus

Lug-d 2023	Lug-d 2024	Muutus (+/-)	Külast-d 2023	Külast- d 2024	Muutus (+/-)	Laenut 2023	Laenut 2024	Muutus (+/-)
1003	1 021	18	25 189	26 709	1520	10 651	10 261	-390

Võrreldes eelmiste aastatega on noori lugejaid registreeritud 1,8% enam. Protsendiliselt lisandus enim lapslugejaid Kahala raamatukogusse, so 12,5%. Türi raamatukogu sai juurde 49 uut lapslugejat, mis on 9,6% enam kui 2023. aastal. Väätsal kasvas lapslugejate arv võrreldes 2023. aastaga 7,6%. Käru ja Kahala raamatukogus vähenes registreeritud lapslugejate arv vastavalt 6,7% ja 7,1% võrreldes 2023. aastaga.

Võrreldes 2023. aastaga tehti laste poolt raamatukokku 1520 külastust (so 6%) enam. Suurima tõusu külastuste osas tegi jällegi Kabala raamatukogu, kus külastuste arv tõusis võrreldes 2023.

aastaga 73%, so 516 korda külastati enam raamatukogu võrreldes mulluse aastaga. Ka Türi raamatukogu külastati võrreldes 2023. aastaga laste poolt 4,4% (so 1093 külastust) enam. Lastepoolne külastuste arv langes enim Kahala raamatukogus (17,6%) ja Väätsa raamatukogus (14%).

Raamatute laenutamine langes võrreldes 2023. aastaga 3,7%. Vaid Kärü raamatukogus on teinud laenutused suure hüppe ülespoole (46%), mis on väga tugev edasimineku ja näitab raamatukoguhoidja järjepidevat tööd laste lugemuse edendamisel. Kahala raamatukogus tehti 52 laenutust (so 31%) enam võrreldes eelmise aastaga. Väätsa raamatukogus tõusis laenutuste arv 11,3% võrreldes 2023. aastaga.

Enim langes lastepoolne laenutuste arv (467 laenutust so 27%) Laupa raamatukogus. 18% vähem laenutati laste poolt teavikuid ka Kabala raamatukogus.

Kokkuvõtteks võib öelda, et lapslugejaid on juurde tulnud raamatukogudesse. Üha enam tullakse sinna aega veetma. Väiksemad lapsed kasutavad aega mängimiseks ja lugemiseks, suuremad lapsed ka nutiseadmetes olemiseks. Lapsed külastavad palju üritusi, mida raamatukogud neile pakuvad, teevad erinevaid tegevusi, nagu meisterdavad, kokkavad, mängivad, aga raamatute laenutamise ja lugemiseni on veel pikk tee käia.

5.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Kõik Türi valla raamatukoguhoidjad teevad tihedat koostööd koolidega. Õpetajad käivad ja uurivad enne uute soovituslike nimekirjade koostamist raamatukoguhoidjatelt, kui palju vajaminevaid raamatuid kogudes on. Samuti avaldavad nad soovi, kui mõnda raamatut oleks vaja juurde tellida. Raamatukoguhoidjad on väga pädevad ka ise otsustama ja välja uurima sihtrühmade vajadusi ja oskavad jagada soovitusi. Türi raamatukogu, mis on vallas kõige suurem, on koostatud soovituslikud kirjandusnimestikud lastele vanuste kaupa.

2024. aastal komplekteeriti laste- ja noorsookirjandust Türi valla raamatukogudesse 427 nimetust ja 796 eksemplari, mis moodustavad kõigest 2024. aastal saabunud raamatutest 26,5%. Välja arvatud Kahalasse, on kõikidesse teistesse Türi valla kogudesse tellitud lastele ja noortele kaks nimetust ajakirju: “Hea Laps” ja “Täheke”.

5.4.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused

Väga palju sõltub laste lugemisisu vanematest. Kui vanemad on lugejad, kasvab ka lapsest raamatusõber. Proovime ka ise jätkuvalt lastes äratada huvi raamatute ja lugemise vastu, pakkudes erinevaid tegevusi raamatukogus. Selleks on väga palju abiks ja headeks koostööpartneriteks lasteaia- ja kooliõpetajad.

Türi valla kõik raamatukoguhoidjad töötavad selle nimel, et meie lastest kasvaksid raamatusõbrad, mistõttu kõikides raamatukogudes toimub aktiivne lastetöö. Kindlasti oleneb palju ka raamatukoguhoidjast, kuidas ta suudab lapsi motiveerida, pakkuda neile läbi erinevate tegevuste huvipakkuvat kirjandust.

Türil toimusid mitu huvitavat näitust (“A nagu aabits”; “Muuminäitus”) mille juurde raamatukoguhoidjad koostasid põhjaliku teematunni ja mille raames said koolieelikud ja algklasside lapsed põhjalikult teada aabitsate ajaloost, muumi-raamatute autorist Tove Janssonist, muumide sünnimaast jne). Sellisel kujul näitus/teematunnid pakuvad lastele ja noortele palju enam huvi, kui lihtsalt näituse vaatamine.

Laste lugemisharjumusi aitavad kujundada erinevad lugemisprogrammid, eriti on hinnatud Lugemisisu programm, mille idee tuleb Eesti Lastekirjanduse Keskuselt. 2024. aastal osalesid programmis viis raamatukogu: Väätsa, Kärü, Oisu, Türi ja Laupa. Samuti oli laste jaoks väga põnev Ilon Wiklandi kohvernäitus.

Kärus, Kabalas, Laupal, Oisus, Väätsal ja Türil korraldavad raamatukogud kooli klassidele ja lasteaiarühmadele erinevaid teema- ja raamatukogutunde, kus on alati kesksel kohal ka mõni huvitav raamat ja lugemine. Kõik raamatukogud tähistavad emakeelepäeva, Eesti kirjanduse päeva, Põhjamaade kirjandusnädalat jne. Kutsume kirjanikke lastele esinema. 2024. aastal esinesid lastele ja noortele luuletaja Joonas Veelmaa, Mika Keränen, Ilmar Tomusk, Epp Petrone, Kristi Piiper, lasteteater Piip ja Tuut, Ilmar Trull, Jakob Hero ja Anti Saar.

Oisu ja Laupa raamatukoguhoidjad valmistavad lapsi ette osalemiseks ettelugemisvõistluse ja luulekonkursside maakondlikuks eelvooruks. Ka Türi raamatukogu alustas uuesti luulekonkursi "Koidulauliku valgel" eelvoorude korraldamisega, mis leidis hoolimata vähestest esinejatest väga positiivset tagasisidet.

Laupa raamatukoguhoidja korraldab koostöös kooli töötajatega õpilastele ettelugemisi, uudishimu päeva, põhjamaade kirjandusnädalat jne. Põnevamad tegevused olid uurimismäng „Märka ja avasta“, Põhjamaade nädala raames uuriti põhjamaade kohta. Ka tegutseb raamatukogus meisterdamisring.

Iga-aastane suvelugemise programm toob palju lugejaid kokku. Kindlasti on siin oma osa ka suvelugemise lõpupeol, mis lapsi alati väga köidab oma põnevate esinejate tõttu. 2024. aastal kujuneski suvelugemise lõpupidu lausa perepeoks, kus oli kohal ligi 70 inimest.

Türi Ühisgümnaasiumiga jätkub koostöö gümnaasistide Vargamäe muuseumisse organiseerimisega, tekitamaks noortes sügavat huvi Tammsaare teoste vastu. Ka nende tegevustega oleme pälvinud laste ja õpetajate tänu ning hea tagasiside.

Türi ja Kahala raamatukogus toimub igas kuus üks lastehommik, millel on oma kindel teema. Ka seal loetakse ette raamatut, vesteldakse ja arutletakse selle põhjal.

Kabalas toimuvad erinevad tegevused, kus ühe tegevuste osana on ettelugemine, samuti on toimunud seal robootikaga tutvumisring, puutöö õpituba, jõulujutu lugemine, piparkookide kaunistamine ja jõulufilmi vaatamine.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse kohvernäituse "PIKK-PIKK TEEKOND" teematunnid Kabala, Kahala, Väätsa ja Kärü raamatukogus. Tegu on mööda Eesti raamatukogusid rändava armastatud illustraatori Ilon Wiklandi ainulaadse kohvritega pakitud tegelusnäitusega, mis jutustab mänguliselt lugusid Ilonist ja tema illustreeritud raamatutest. Kohvrite ilu ja sisuga said tutvuda nii lasteaias kui koolilapsed.

Üritusi tehes lähtume alati kas mõnest rahvakalendri tähtpäevast, teema-aastast või kirjaniku/kultuuritegelase tähtpäevast. Meie eesmärk on avardada laste ja noorte silmaringi, anda neile teadmisi ning äratada neis huvi raamatute ja lugemise vastu

5.5 Raamatukogu kui kogukonnakeskus

Türi Raamatukogu on kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond. Meie raamatukogudes saab nautida huvitavaid näitusi head kirjandust, õdusaid vestlusõhtuid, kauneid kontserte kui ka huvitavaid koolitusi.

Raamatukokku tullakse erinevate teemade kohta infot nõutama, paljude murede korral abi saama. Korraldame kogukonnale teabepäevi, lugemisringi, lauamängude päevi, meisterdamisi. Kabala raamatukogus tähistati raamatukogu 100 juubelit kohalike esinejatega, oli näitus ja pakuti torti. Kahala raamatukogu tähistas oma 75. juubelit. Esinemas käisid kohalik rahvatantsurühm ning muusik Tarmo Selter.

Üritused/tegevused 2023	Üritused/tegevused 2024	Muutus (+/-)
410	413	3

2024. aastal korraldasid Türi valla raamatukogud kokku 413 üritust, mis on kolm rohkem kui 2023. aastal.

Raamatukogud on peaaegu alati väljas olnud ka kogukonnasündmustel. Nii on Oisu raamatukogu juba aastaid osalenud Oisukandi päeval ja Oisu Hoovikohvikute päeval oma tegevustega.

Türi raamatukogu lõi aktiivselt kaasa Türi linna sünnipäeval oma kohvikuga, korraldas Õunafestivalil raamatulaata ning Valge Maja 100-nda juubeliürituste raames korraldas kohtumisõhtuid vilistlastega. Kevadpealinna 25. tegutsemisaasta raames korraldas raamatukogu luulekonkursi “Kevadiselt”.

Käru raamatukogu korraldas Käru Kooli 260. juubelipidustuste ühe osana kohtumisõhtu Mihkel Rauaga.

Samuti toimusid 2024. aastal mitmed kaunid kontserdid: Oisus raamatukoguhoidja ettevõtmisel toimusid Oisus kaks kontserti (“Hällilaulud sõnas ja pildis” ja Laulu ja luulepõimik “Tunnete piir”); Kahalas esinesid Aili Avi ja Tarmo Selter; Türil esinesid Türi Ühisgümnaasiumi õpilaste bänd “Raju Teele”, Ingel Undusk, Tarmo Selter ja Türi Muusikakooli õpilased.

Türi raamatukogus esitlesid oma raamatuid Tarmo Selter, Birgit Itse, Tiina Azojan koos Kertu Rakkega ja Yoko Alender. Oma raamatutest "Hull elu" ja "Hull suvi" käis rääkimas Käru raamatukogus Mariann Rünckenberg. Koduloolisi raamatuid esitlesid Kalle Gaston ja Kaarel Aluoja. Ka käis koduloolisi jutte rääkimas Tiia Saarist. Teadlane Urmas Tartes rääkis endast ja sääskede elust.

Eakatele korraldati Türi raamatukogus koostöös Türi Ühisgümnaasiumiga nutiõppe päev “Muna õpetab kana”, kus gümnasistid õpetasid eakaid kasutama nutitelefonide erinevaid funktsioone ning veebipolitseinik kirjeldas õppepäeval eakatele lähemalt internetiohte.

Väga positiivset tagasisidet on saanud erinevad näitused. Näiteks oli Oisu raamatukogus väljapanek "Meie kandi naiste kotid" ja kogukonnaliikme taskukalendrite kogu..

Ka Türi raamatukogu korraldas põnevaid näitusi, millest huvitavamad olid “A nagu aabits”, Soome Instituudi “Muuminäitus”, Kesk Eesti Käsitööseltsi näitus “Eesti rahvarõivad”, Mari keraamika näitus, Karin Pihliku villanukkude näitus ning kohaliku noormehe Kristo Männa joonistuste näitus.

2024.aastal alustas Türi kooskäimist vabalavaluule. Ühendusse kuulus luulesõbrad, kes kohtusid kord kuus, et koos luulet luua ja enda omi kaaslastele ette kanda.

Türi raamatukoguhoidjad lavastasid jõuludeks kogukonnale Ilmar Tomuski raamatu “Hundi sõbrad” ainetel näidendi, milles osalesid kõik Türi raamatukoguhoidjad. Etendus võeti soojalt vastu nii täiskasvanute kui laste poolt.

Türi tegutses male huvialaring, mis kahjuks 2025. aastast lõpetab rahapuudusel tegevuse. Ühekordne tegevus oli ka Aljona Suržikova dokumentaalfilmi “Kaarel Kurisma. Ajatuse piirid” linastumine Türi raamatukogus.

Laupa raamatukogu, kes teeb tihedat koostööd kooliga, korraldas traditsioonilisi ilu- ja õigekirjakonkurssi, kus osalesid kogu kooli õpilased, samuti kõik kooli töötajad. Töid vaadati ja hinnati raamatukogus ning üheksa nädalat kestnud küsimismängu „Märka ja avasta“, milles olid raamatukogu koostatud küsimused Laupa mõisa, selle ümbruse ja raamatukogu kohta.

Väätsa raamatukoguhoidja osales Väätsa Rahvamaja kutsel perepäeval raamatukogu töötoaga. Samuti oli vaatamiseks välja pandud Paide Kunstikoolis õppivate kohalike laste näitus.

Käru raamatukoguhoidja teeb väga tihedat koostööd Käru Südamekoduga. Kooskäimist nimetatakse raamatuklubi Südaks ja üritused toimuvad regulaarselt, kaks korda kuus. Ühe korra kuus käib raamatukoguhoidja Käru Südamekodus üritust tegemas, kaasas kastijagu põnevaid raamatuid, mida liikmed saavad laenutada. Ühe korra kuus külastavad Südamekodu krapsakad lugejad kohalikku raamatukogu, kus mängitakse lauamänge, sõnamänge, seltskonnamänge. Klubilised saavad kohapeal laenutada endale meelepärast kirjandust.

Südamenädala raames korraldati hommikuvõimlemine raamatukogus. Harjutati pilatest ning venitati lihaseid. Kõrvale pakuti tervislikku selleri-spinati-ingveri smuutit. Sirviti hulganisti tervisealast kirjandust.

Käru raamatukogus lauamängu ürituse sarja nimetatakse „Lauamängu Laupäevak“. See on koht kus mängitakse mõttemänge. Tegemist on tõhusa koolivälise hobiga, millega tegelemine on paljude matemaatikaõpetajate sõnul parandanud õpilaste edasijõudmist reaallainetes märgatavalt. Klubi eesmärk on luua toetav ja kaasav keskkond, kus osalejad saavad jagada oma teadmisi, õppida üksteiselt ning nautida mängude pakutavat väljakutset. Septembris korraldati Brain Gamesi-eri, kus kogenud mängujuhendajad külastasid raamatukogu, töid kaasa põnevaid mänge ja õpetasid reegleid. Raamatukogu sai kingituseks viis uut Brain Games logoga mängu. 2024.aastal korraldati 10 üritust, milles osales kokku 135 mänguhuvilist (sh 62 last, 73 täiskasvanut).

Oisu raamatukogu külastas Kirjanike tuur. Lugejatega tulid kohtuma Triinu Meres, Ketlin Priilinn ja Imre Siil. Kohtumisest võttis osa 23 kirjandushuvilist, mis on Oisu kohta väga arvestatav number.

Oisu raamatukogus käib jätkuvalt koos väike raamatuklubi. Möödunud aastal saadi kokku kuuel korral. Lektüür on pisut tõsisem ja sisukam kirjandus. Raamatuklubi liikmed on ka muidu raamatukogu heaks valmis panustama ja tegevustes kaasa lööma. Nii saigi mitme osapoole koostöös teoks kontsert „Hällilaulud sõnas ja pildis“, milles ka raamatuklubi liikmed luuletuste või unejuttude ettelugemisega üles astusid. Oisu rahvamaja juures loodud kinoklubis käis raamatuklubi esindaja rääkimas Franz Kafka elust ja loomingust.

Kabala olid aastaringselt esitletud kohalike laste temaatilised joonistused, mida kiitis ka täiskasvanud lugejatega kohtunud luuletaja Ilmar Trull.

Kahalas toimusid igakuiselt kohtumised eakatel, kes tähistasid erinevaid tähtpäevi, arutasid päevakajalisi sündmusi või tegid käsitööd.

Üritused/tegevused	Arv
Kirjandusega seotud näitused ja väljapanekud	61
Lugejate kohtumised kirjanike ja kirjandustegelastega	28
Lugejamängud ja -võistlused	17
Kodulooga seotud sündmused ja väljapanekud	9
Kunsti- või käsitöönäitused	19
Kontserdid või muusikasündmused	12
Info- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine	502
Üldharivad loengud ja töötoad	165
Meisterdused	61
Õppetegevused	3
Ilukirjakonkursi tööde väljapanekud ja hindamised	3
Parimate tunnustusüritused	3
Kogukonnaüritused/näitused	25
Raamatuklubi	6
Muu (malemäng)	61

- Oisu Hoovikohvikute päev ja Oisukandipäev. Kogukonda ühendavad päevad, kus raamatukogu on aastaid väljas olnud, kas oma töötoaga, kohvikuga, esinejatega.
- Kevadpealinna luulekonkurss “Kevadiselt”. Ellukutsutud Kevadpealina 25. aastapäeva tähistamiseks.
- Kärü Kooli 260. juubeli sündmuste raames toimus Kärü raamatukogus “kirjanduse tund”, kus esines Mihkel Raud.
- Kabala ja Kahala raamatukogu juubelite tähistamine koos kogukonnaga ja teiste allasutustega.
- Türi Ühisgümnaasiumi õpilaste heategudepäev raamatukogus, mille käigus õpetati eakaid kasutama nutiseadmeid ning toimus ühisgümnaasiumi noortebändi “Teele” kontsert.

Kõik eelpoolmainitud sündmused viidi läbi väga heas koostöös kogukonnaga ja teiste allasutustega (koolid, lasteaiad, rahvamajad jne). Raamatukogu on kogukonnas väga hinnatav. Lugejad löövad meeleldi kaasa raamatukogude poolt korraldatavatel üritustel, tulevad appi nõu ja jõuga.

5.5.1 Kasutajakoolitused

Koolitused 2023	Koolitused 2024	Muutus (+/-)
268	219	487

Varasematel aastatel on individuaalkoolitustena kirja läinud ka diginõustamised, mida raamatukoguhoidjad teevad väga- väga palju.

Põhilised sihtrühmad rühmakoolitustel olid põhikooliealised õpilased. Rühmakoolituste teemad Türi valla raamatukogudes olid Lugemisisu teematunnid, erinevad raamatukogu teematunnid nagu RIKSWEBI kasutamine, raamatukogu kasutamine ning malemäng, näituste põhjal koostatud teematunnid (aabitsatund, muumitund, kultuuririkkuse tund Setomaast ja sealsest kultuurist ja kombestikust)

Türi raamatukogu individuaalkoolitused moodustasid suures osas õpilastele raamatufondi tutvustamine ja vajalike teavikute kogudest iseseisvalt üles leidmine. Raamatukoguhoidjatel on selleks tarbeks välja töötatud juhendmaterjalid.

Oisus toimusid raamatukogutunnid kooliõpilastele - õpetajaga kokkuleppel tuli klass raamatukogusse ja raamatukoguhoidjate juhendamisel otsiti materjali õppetöoks ning õpiti tundma raamatukogu, korraldati "Lugemisisu" teematunde

Laupa koolis korraldatud individuaalkoolitustel aidati 8. klassi õpilastel vormistada etteantud nõuete kohaselt kooli loovtöö kirjalikku osa. Rühmakoolitustel osalesid Laupa kooli õpilased erinevates raamatukogutundides ja „Lugemisisu“ teematundides.

Väätsa raamatukogus toimus kuni 2024 aasta kevadeni hispaania keele ring ning "Lugemisisu" teematunnid. Käru raamatukogus toimusid samuti Lugemisisu teematunnid

Aga olid ka pesapunumise töötuba Türil ja paberlillede töötuba Oisus

Kasutajate tagasiside on alati ülimalt positiivne. Raamatukogude suurimad koostööpartnerid koolid (ja ka lasteaiad) hindavad raamatukoguhoidjate tehtavad tööd väga kõrgelt, sest raamatukoguhoidjate poolt korraldatud huvitavate tundide tõttu käivad lapsed meelsasti raamatukogus ja ka loevad parema meelega.

5.5.2 Koostööpartnerid

Türi valla raamatukogud teevad aktiivset koostööd kõikide valla lasteaedade ja koolidega ning kultuuriasutustega, kohalike kodanikuühendustega, MTÜ-dega ning eraisikutega. Väga hea koostööpartner ja toetaja on olnud Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp. Raamatukoguhoidjad teevad kõik tihedat koostööd teiste valla raamatukogudega ja ka Järvamaa Keskraamatukoguga. Edukalt toimib raamatukogudevaheline laenutus. Türi valla raamatukogude töötajad suhtlevad omavahel tihedalt, käies üheskoos väljasõitudel. Raamatukogude ruumides viivad oma koosolekuid läbi Lõuna-Järvamaa Koostöökogu, MTÜd, korteriühistud, volikogude poolt moodustatud komisjonid. Laste suviseid lugemismänge toetavad juba mitmendat aastat eraettevõtjad Anu ja Sergei Zinovjevi kauplus "Õige Magus", Türi Elamuspark ja Loomemaja.

Türi valla struktuuriüksustel on väga palju häid toetajaid ja koostööpartnereid ka eraisikute näol, kes käivad raamatukogudes tasuta esinemas, töötube korraldamas, aitavad korraldada üritusi, annetavad raamatuid jne

Raamatukogudel jääksid mitmed tegevused tõenäoliselt olemata, kui meil poleks nii häid ja toetavaid koostööpartnereid. Suures osas korraldame rühmakoolitused kõik koostöös lasteaedade ja koolidega. Õpetajad tulevad alati lastega heameelega raamatukokku, mitmed

MTÜd toetavad raamatukogude üritusi väikeste rahasummadega. Kokkuvõttes võib öelda, et koostööpartnerite hinnang raamatukogudele on väga hea. Ja see hinnang on vastastikune

Kabala raamatukogu peamised koostööpartnerid on Retla-Kabala Kool ja lasteaed ning Kabala Rahvamaja.

Laupa raamatukogu koostööpartner on Laupa Põhikool.

Oisu raamatukogu peamised koostööpartnerid on Retla-Kabala Kool, Oisu lasteaed, Oisu rahvamaja ning Oisu Kultuuri ja Arengu Selts.

Peamised koostööpartnerid Väätsa raamatukogul on: Väätsa Põhikool, Väätsa Lasteaed, Väätsa Eakate Kodu ja Väätsa Rahvamaja.

Raamatukogu teeb koostööd kõigi kogukonna institutsioonidega (Käru Põhikool ja lasteaed, Käru Südamekodu, Käru noortetuba ja rahvamaja).

Oisu raamatukoguhoidja võtab teema kenasti kokku: “ *Väikeses maakohas ei olegi võimalik teisiti ellu jääda kui üksteist toetades ja koostööd tehes. Olgu see siis ruumide kasutus, dekoratsioonide vahetus või vahel ka lihtsalt hea idee ja toetus millegi korraldamisel.* ”

6 Raamatukogu turundus

6.1 Turunduskanalid

Millised olid aruandeaastal peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks? Valige sobivad

- ☒ Raamatukogu koduleht
- ☐ KOV-i koduleht
- ☒ Sotsiaalmeedia (Facebook, Instagram)
- ☒ Raadio
- ☒ Meili teel
- ☒ Ajalehed, ajakirjad
- ☒ Välireklaam (nt plakatid, ekraanid)
- ☒ Reklaamid koolidesse ja lasteaedadesse)

Peab olema midagi väga erilist, et raamatukogu saaks end turundama televisiooni. Või on raamatukoguhoidjad ka üsna tagasihoidlikud, et nii kõrgele pürgida. Seetõttu on põhilised turunduskanalid ikka maakonna ajaleht (enamasti digiversioon) ja vallaleht. Oma tegevusi reklaamitakse ka raadios, oma valla saates. Kõige enam kajastatakse oma tegevusi ikka sotsiaalmeedia kaudu. Türi ja Kärü raamatukogul on lisaks facebookile ka instagrami kontod. Teised raamatukogud on piirdunud facebookiga. Laupa raamatukogul puudub sotsiaalmeedia leht- tema kajastab oma tegevusi kooli fb-s (kõik üritused on seotud kooliga). Mingeid rahalisi võimalusi pole raamatukogudel enda reklaamimiseks võimalik kasutada. Türil on koostatud lugejate meilidest kaks listi (üks täiskasvanud lugejateni ja teine lapsevanemateni jõudmiseks, kellele saadetakse vastavat sündmuste infot), mille kaudu levitada lugejateni infot eesootavate sündmuste kohta raamatukogus.

Kõige paremini jõuab inimesteni ikka kohaliku ajalehe (eakateni), meilide ja sotsiaalmeedia kaudu. Laste ja nende vanemateni jõudmiseks viime lasteürituste reklaame ka lasteaedadesse.

6.2 Väljaannete publitseerimine

Türi Raamatukogu direktor ja Laupa raamatukoguhoidja kirjutasid kohalikule ajalehele raamatukogu tegemistest.

7 Eesmärgid tulevaks aastaks

Uued suunad arengus lähtuvalt raamatukogu ja/või KOV-i arengukava(de)st, kavandatud muudatused, peamised eesmärgid.

- Kärü raamatukogu kaasajastamine; raamatute tagastuskastid Oisusse ja Kabalasse;
- Kärü ja Laupa raamatukogu raamatufondi puhastus;
- Arengukava koostamine;

- Eesti raamatu aasta raames korraldada vähemalt 8 temaatilist sündmust täiskasvanutele;
- Korraldada koostöös Türi Perepesaga väikelastele ja nende vanematele kaks korda kuus lugemispesas ettelugemisi ja selle tegevuse tulemusena suurendada Türi raamatukogu lugejate arvu vähemalt 8 uue lugeja võrra.